

Uvod

Direktna ili neposredna demokratija je oblik vladavine, gde svi ljudi zajedno odlučuju o svim stvarima od javnog značaja. Karakterišu je velike skupštine naroda, poznate još i kao zborovi, sabori i slično.

Istorija direktne demokratije

Smatra se da je nastala u demokratskim gradovima-državama stare Grčke, od kojih je najuticajnija bila Atina, gde su se na centralnom gradskom trgu (grč. agora) okupljali svi odrasli građani (žena, deca i robovi su bili isključeni) da bi raspravljali i odlučivali o zajedničkim stvarima. Građani su se rotirali na javnim funkcijama, a kocka je bila jemstvo nepristrasnosti. Platon kritikuje ovaj sistem i zalaže se za vlast filozofa tj. stručnjaka.

Način neposrednog demokratskog odlučivanja je bio razvijen kod Srba za vreme Otomanskog carstva u vidu seoskih zborova, ali je narodna samouprava bila ograničena turskim zakonima. U vremenu posle Prvog i Drugog srpskog ustanka, a pre konačnog učvršćenja monarhističke vlasti, javljaju se brojni narodni sabori i skupštine. Sličan način odlučivanja se u ograničenom obliku javlja za vreme SFRJ u obliku radničkih saveta.

Direktna demokratija danas postoji, zakonski priznata, u mnogim manjim kantonima Švajcarske, gde čitav narod jednog mesta periodično izlazi na trg i (često nakon višednevnih rasprava), donosi sopstvene lokalne zakone.

Najčuveniji savremeni oblici direktne demokratije su se javili u Argentini, tokom narodnog ustanka početkom 21. veka, u vidu stanarskih i susedskih skupština, kao i u vidu fabričkih saveta.

Filozofija

Direktna demokratija teži borbi za radikalnu demokratizaciju svih procesa vezanih za donošenje odluka u društvu. Kada se govori o direktnoj demokratiji, govori se o jednakosti između pojedinaca kao osnovi za organizovanje društva.

Za razliku od parlamentarne demokratije u kojoj se od ljudi traži da prihvate ili odbace ideje koje pred njih stavljaju "eksperti", u direktnoj demokratiji se pretpostavlja da su ljudi sposobni da sami odluče šta je za njih najbolje. Prema direktno-demokratskoj filozofiji, organizacione odluke kompanije treba da se donose na sastancima koji su otvoreni za sve radnike.

Principi

Američka feministkinja Džo Frimen (Jo Freeman) napisala je 1971. pamflet "Tiranija nestruktuiranosti" u kom kritikuje neformalne strukture i hijerarhije američkog feminističkog pokreta tog vremena. U suštini, ona u pamfletu tvrdi da je direktno-demokratskim organizacijama potrebna jasna formalna struktura, jer se u suprotnom, zbog prijateljskih odnosa, javlja "skrivena" hijerarhija.

Ovaj pamflet navodi sledeće direktno-demokratske principe:

Poveriti određene odgovornosti određenim pojedincima, za određene zadatke, koristeći demokratske procedure. Kada svi znaju ko je odgovoran za određeni zadatak, svi znaju sa kime da se konsultuju oko potencijalnih nejasnoća.

U svakom trenutku, oni kojima su zadaci povereni odgovorni su pred grupom koja im je poverila taj zadatak.

Rotirati zadatke među pojedincima. Zadaci koji se zadržavaju predugo na jednoj osobi počinju da budu viđeni kao 'vlasništvo' te osobe i teško ih je se odreći ili ih vratiti natrag pod kontrolu grupe.

Zadatke dodeljivati na osnovu racionalnog kriterijuma. Sposobnost, interesovanja i odgovornost treba da budu osnovni kriterijumi prilikom izbora. Osobama treba dati priliku da steknu neke nove veštine, ali ovo se najbolje vrši putem dobre razmene veština, a ne metodom "potoni ili nauči da plivaš", koji čak može imati demoralizacioni efekat.

----- OSTATAK TEKSTA NIJE PRIKAZAN. CEO RAD MOŽETE
PREUZETI NA SAJTU. -----

www.maturskiradovi.net

MOŽETE NAS KONTAKTIRATI NA E-MAIL: maturskiradovi.net@gmail.com